

Elitarny grobowiec odkryty nad Morzem Czerwonym

Ogłoszone zostały wyniki najnowszego sezonu wykopaliskowego polsko-amerykańskiej ekspedycji w Berenike (Egipt). Do najważniejszych odkryć polskich badaczy należy grobowiec ze ścianami i podłogami z koralowca i nietkniętymi pochówkami z bogatym wyposażeniem.

Berenike leży na Pustyni Wschodniej, na wybrzeżu Morza Czerwonego. To portowe miasto, założone w III wieku p.n.e. przez Ptolemeusza II bada polsko-amerykańska ekspedycja z Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego i University of Delaware.

– „To nowe odkrycie jest pierwszym tak wyraźnym przykładem istnienia zróżnicowania społecznego w bardzo słabo rozpoznanej fazie zasiedlenia miasta przypadającej na IV i V wiek n.e. Samo wyposażenie i forma pochówków są unikalne w skali całego wschodniego Egiptu” – mówi kierownik ekspedycji dr Mariusz Gwiazda z CAŚ UW.

Celem obecnych prac polskiego zespołu na terenie nekropoli jest poznanie społeczności zamieszkującej Pustynię Wschodnią po okresie rzymskim (IV–VI wiek n.e.). Dla badaczy interesujące jest m.in. zróżnicowanie zwyczajów grzebalnych, planowane są też analizy paleoantropologiczne. Wiadomo, że w tym okresie władzę nad Berenike przejęli Blemiowie, koczowniczy lud zamieszkujący Pustynię Wschodnią od dzisiejszej granicy egipsko-sudańskiej po Etiopię. Mimo, że Berenike nie znajdowało się już wówczas pod kontrolą Rzymu, kontynuowano tam lukratywny dalekosiężny handel, który przyczynił się do powstania i rozwoju portu w tym miejscu. Jego szlaki łączyły Ocean Indyjski, Afrykę Wschodnią i Bizancjum. Dotychczasowe badania koncentrowały się na początkach miasta i okresie rzymskim. Prace te kontynuuje ekipa pod kierownictwem prof. Stevena E. Sidebothama.

Badany grobowiec jest jedną z kilku podobnych naziemnych konstrukcji wybudowanych na wzniesieniu przy drodze prowadzącej do miasta. Jest to pomieszczenie na planie prostokąta o długości prawie 5 m. Uwagę przykuwa podłoga wykonana z wyselekcjonowanych, gładkich, białych koralowców. Inny rodzaj koralowców wymieszanych z mułem został wykorzystany do otynkowania ścian.

1

We wnętrzu natrafiono na pochówki grupowe i związane z nimi bogate wyposażenie. W jego skład wchodziło ponad siedemset paciorków, w tym okazy importowane z południowej Azji, kilka srebrnych pierścionków i kolczyków oraz bransolety z kości słoniowej. Natrafiono także na znaleziska o charakterze rytualnym, m.in. amfory na wino i ceramiczne butle na wodę. Innym elementem obrządku pogrzebowego było składanie ofiar w kadzielnicach i miseczkach. Najbardziej okazała z takich kadzielnic, wykonana z kamienia, miała dekorację w formie głowy lwa. Same pochówki znajdowały się w kamiennych skrzyniach skonstruowanych przy ścianach grobowca. Ciała były składane w pozycji skulonej i przypuszczalnie były krępowane, aby zajmowały jak najmniej miejsca.

– „Zastosowanie tynku z koralowcami jako materiału budowlanego jest wyjątkowe w architekturze tego okresu i zostało odnotowane po raz pierwszy w Berenike” – zauważa kierownik badań. Zwraca też uwagę na to, iż dobieranie odpowiednich fragmentów koralowców musiało być czasochłonne, co z kolei przekłada się na wysoki koszt budowy grobowca. – „To zaś wskazuje, że był on przeznaczony dla osób o wysokim statusie społecznym, najprawdopodobniej członków lokalnych elit” – dodaje dr Gwiazda.

Odkrycie to otwiera nowy rozdział w badaniach nad zwyczajami grzebalnymi mieszkańców Pustyni Wschodniej i zróżnicowaniem populacyjnym tego regionu u schyłku starożytności.

Czytaj więcej o badaniach w Berenike: <https://pcma.uw.edu.pl/2018/01/12/berenike/>

Centrum Archeologii Śródziemnomorskiej Uniwersytetu Warszawskiego – pod jego auspicjami od ponad 60 lat prowadzone są polskie badania wykopaliskowe i prace konserwatorskie w krajach basenu Morza Śródziemnego, Afryki i Bliskiego Wschodu. Ostatnio CAŚ UW prowadziło ok. 25 projektów na stanowiskach datowanych od czasów prehistorycznych, poprzez wszystkie okresy historyczne aż po późny antyk i okres muzułmański w Egipcie, Sudanie, Etiopii, Tunezji, Libanie, na Cyprze, w Kuwejcie, Omanie i Armenii. CAŚ UW prowadzi też Stacje Badawcze w Egipcie, Sudanie i na Cyprze.

*Czytaj więcej: www.pcma.uw.edu.pl ; www.facebook.com/pcma.uw/ ; https://twitter.com/PCMA_UW
Kontakt: Agnieszka Szymczak agnieszka.szymczak@uw.edu.pl, Tel. kom. 502 14 00 36*